

**Aikuisten taiteen perusopetus
/Opinto-opas, 2-4 vsk**

Porin taidekoulu
8.8.2018

Mikä on Porin taidekoulu?

Taidekoulu on perustettu vuonna 1966. Aluksi koulua ylläpiti kannatusyhdistys, mutta vuodesta 1981 lähtien koulu on toiminut Porin kaupungin ylläpitämänä. Taidekoulu on antanut taiteen perusopetusta lapsille ja nuorille vuodesta 1997 ja syksystä 2007 on myös aikuisille annettu taiteen perusopetusta. Taidekoulussa opiskelee 4-19 -vuotiaita lapsia ja nuoria n. 350. Aikuisopiskelijoita on n. 40. Taidekoulun yhteydessä toimii Porin videotuki, joka antaa videoteknisiä palveluita muille kaupungin yksiköille; vuokraa videotekniikkaan liittyviä laitteita, tekee editointipalvelua sekä toimii taidekoulun atk-tukena.

Lapsille, nuorille ja aikuisille taiteen perusopetusta annetaan laajan oppimäärän mukaan (1300 t). Opinnot antavat valmiuksia omaan kuvalliseen tuottamiseen joko syvällisenä harrastuksena tai valmennuksena ammatillisiin opintoihin. Aikuisten opinnot sopivat myös täydennyskoulutukseksi visuaalisella alalla työskenteleville. Aikuisille opetusta annetaan noin kahtena iltana viikossa. Lukuvuoden pituus on 31 viikkoa. Sivutoimiset opinnot kestävät 4 vuotta ja ne voidaan suorittaa esimerkiksi työn tai muun opiskelun ohessa.

Vuosikurssien 2-4 opetus perustuu taidekoulun opetussuunnitelmaan (Porin kulttuurilautakunta 16.6.2015 § 86) ja valtakunnalliseen Taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin 2002 (Opetushallituksen määräys 39/011/2002). Koulun opetussuunnitelma on luettavissa koulun nettisivuilta (www.pori.fi/taidekoulu). Opetussuunnitelma uudistuu syksyn 2018 aikana. Koska siirtymäaikaa uuden opetussuunnitelman käyttöönottoon on annettu 3 vuotta, tämän hetkisen suunnitelman mukaan kirjoilla olevat opiskelijat jatkavat voimassa olevan opsin mukana opintonsa loppuun ja uudet opiskelijat aloittavat uuden mukaan.

Tässä oppaassa kerrotaan taidekoulun opetuksen sisällöistä ja käytännöistä. Opinto-oppaaseen voi tutustua myös taidekoulun nettisivuilla. Lyhytkursseista, näyttelyistä ja muusta poikkeavasta toiminnasta tiedotamme erikseen.

www.pori.fi/taidekoulu
www.facebook.com/porintaidekoulu

Lukuvuosi 2018-2019

Syyslukukausi 3.9.–19.12.2018

Syysloma vko 43

Kevätlukukausi 7.1.–14.5.2019

Talviloma vko 8

Toimitilat

Porin taidekoulu

Gallen-Kallelankatu 10, 28100 Pori

”Mikis” (4-6 v. lapset)

Mikonkatu 21, 28100 Pori

Toimisto

Gallen-Kallelankatu 10

Toimisto on avoinna arkisin klo 8.15–16.00.

toimistos sihteeri Birgit Heinonen

puh: 044 701 0254, s-posti: birgit.heinonen@pori.fi

Taidekoulun rehtori

Henna Jaatinen, kuvataideopettaja TaM

puh: 044 701 1257, s-posti: henna.jaatinen@pori.fi

Opetushenkilökunta

Anna Halls, FM, kuvataiteilija

taidehistoria

Ari Koivisto, kuvataiteilija

piirustus-maalauk

Toni Lehtola, kuvataideopettaja, kuvatait.

kuvanveisto, digitaalinen kuva –teemakurssi

Suvi Martikainen, kuvataideopettaja

piirustus-maalauk

Hanna Tammi, taidegraafikko (KuM),

grafiikka

Jenni Uusitalo, TaM, kuvataiteilija

päättötyöseminaari

Pasi Vainionpää, kuvataiteilija

keramiikka, värioppi

(Opettajat ovat tavattavissa opetuksen yhteydessä)

Laitelainausta atk-tuki

Videotuen käyttömestari Jarkko Montonen

puh: 044 701 1201, s-posti: jarkko.montonen@pori.fi

Opintoneuvonta ja palaute opetuksesta

Neuvontaa ja ohjausta opintoihin liittyvissä kysymyksissä antavat taidekoulun rehtori ja toimistos sihteeri. He ottavat vastaan myös palautetta opetuksesta. Opetuksesta järjestetään säännöllisesti kyselyjä opetussuunnitelman ja toteutettavan opetuksen kehittämiseksi.

Lukukausimaksu

Porin taidekoulu perii lukukausimaksun kaksi kertaa vuodessa, syys- ja kevätlukukaudelta. Lukukausimaksu laskutetaan kahdessa erässä.

o perusopinnot (1. vuosi)	260 €
o perusopinnot (2. vuosi)	260 €
o työpajaopinnot (3. vuosi)	260 €
o työpajaopinnot (4.vuosi)	185 €
o päättötyön arviointimaksu (4.vuosi)	50 €

Tavanomaiset taidevälineet tulee opiskelijan hankkia itse. Lisäksi koulu voi periä materiaalimaksun, jonka suuruus ilmoitetaan kurssin alussa. Maksu vaihtelee kurseittain 0-40 € välillä. Mikäli päättötyönäyttelyn galleriatila on maksullinen, voidaan opiskelijoilta kerätä osuus vuokrasta (50 €). Materiaaleista kerrotaan lisää sivulla 8.

Läsnäolo

Opintojakson suorittamiseen vaaditaan 80 % läsnäolo opetuksen aikana sekä annettujen tehtävien suorittaminen. Jokaiseen kurssiin saattaa lisäksi liittyä itsenäistä työskentelyä.

Mikäli opiskelija joutuu olemaan poissa opetustunneilta tai hän haluaa erota koulusta, on siitä aina ilmoitettava taidekoulun toimistoon tai kurssin opettajalle. Jos opinnot keskeytetään kesken lukuvuoden, peritään lukukausimaksu kyseisen lukukauden loppuun saakka. Maksua ei kuitenkaan peritä, jos opiskelija lopettaa 1-3 viikon kuluessa lukukauden alkamisesta.

Työskentelyajat ja –tilat sekä pysäköinti

Kuvataiteen taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä suoritetaan iltaopiskeluna neljän lukuvuoden aikana. Ohjattua opetusta järjestetään keskimäärin 8 tuntia viikossa ja opetustunnit sijoittuvat pääsääntöisesti arki-iltoihin ma pe klo 17.15–20.15 välille. Yhden oppitunnin pituus on 45 minuuttia.

Opetus tapahtuu taidekoulun tiloissa osoitteessa Gallen-Kallelankatu 10. Taidekoulun ulko-ovet ovat avoinna toimiston aukioloaikoina arkisin klo 8-16 sekä opetustuntien aikana iltaisin. Opiskelijoiden on poistuttava rakennuksesta hyvissä ajoin ennen klo 22.00, jolloin hälytykset kytkeytyvät päälle. Hälytys on päällä arkiöiden lisäksi aina viikonloppuisin, jolloin taidekoulu on pääasiassa suljettu. Aiheettomista hälytyksistä aiheutuvat kulut maksaa hälytyksen aiheuttaja. Viimeisenä poistuvan on huolehdittava siitä, että valot on sammutettu ja ovet lukittu.

Autolla liikkuvat voivat pysäköidä autonsa oppituntien ajaksi taidekoulun pihaan. Illalla noin klo 17 pihassa on kuitenkin ruuhkaa, kun lapsia ja nuoria tuodaan samaan aikaan kun aikuisten opetus alkaa. Suosittelemmekin jättämään auton Pohjoispuiston ilmaisille pysäköintipaikoille kadunvarsitilan niin salliessa. Vaikka koulun piha on arkisin melko tyhjä, emme voi antaa yksittäisiä lupia pidempiaikaiseen pysäköintiin. Pysäköinti on sallittua vain oppituntien aikana tai taidekouluun liittyvien asioiden hoitamisen ajan.

Opetuksen rakenne

Kuvataiteen aikuisten iltalinjan laajuus on yhteensä 1300 tuntia. Opetus jakaantuu:

- perusopintoihin (1. ja 2. lukuvuosi) ja
- syventäviin opintoihin (3. ja 4. lukuvuosi).

Kaksi ensimmäistä vuotta kestävien **perusopintojen (540 h)** tavoitteena on tutustua monipuolisesti eri tekniikoiden ja materiaalien ilmaisullisiin mahdollisuuksiin sekä kehitetään omaa kuvailmaisua. Opetustuntien ulkopuolella tapahtuva itsenäinen työskentely sisältää perusopinnoissa portfolio työskentelyä ja näyttelypassitehtäviä. Muu itsenäinen työskentely koostuu esimerkiksi henkilökohtaisesta työskentelystä, opetukseen liittyvistä kotitehtävistä ja näyttelyvierailuista. Perusopintojen päätteeksi opiskelija saa perusopintojen päättötodistuksen.

Syventävät opinnot (760 h) suoritetaan kolmannen ja neljännen lukuvuoden aikana. Tavoitteena on kuvailmaisun kehittäminen sekä taitojen ja tietojen syventäminen yhdessä tai kahdessa työpajassa. Lisäksi syventävissä opinnoissa perehdytään kuvataiteen historiaan, pohditaan estetiikan ja taidefilosofian peruskysymyksiä sekä tutustutaan visuaalisten taiteiden ammattilaisten työhön. Opetustuntien ulkopuolella tapahtuva itsenäinen työskentely sisältää syventävissä opinnoissa mm. henkilökohtaista työskentelyä (erityisesti päättötöyövaiheessa), opetukseen liittyviä kotitehtäviä, näyttelypassitehtäviä ja näyttelyvierailuja. Suoritettuaan työpajaopinnot sekä tehtyään päättötöyön, opiskelija saa **päättötodistuksen** koko taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän suorittamisesta.

Opintojaksokohtaiset kuvaukset

Jokaista opintojaksoa yhdistää taidekoulun opetuksessa keskeisen alueen muodostava nykytaiteen ilmiöihin tutustuminen. Esimerkiksi näyttelykäynnit ja vierailut taiteilijoiden työhuoneilla ovat osa opetusta. Tavoitteena on luoda opiskelijalle jatkuvasti kehittyvä, elävä suhde taiteeseen niin vastaanottajana kuin tekijänäkin sekä laajentaa opiskelijan tietoutta ja ymmärrystä koskien nykytaiteen monimuotoista kenttää.

Opinnot koostuvat pakollisista, valinnaisista ja vapaaehtoisista opintojaksoista. Opetusmuotoja ovat luennot, harjoitukset, työpajat, vierailut sekä henkilökohtainen ja pienryhmissä tapahtuva ohjattu työskentely. Opintoihin sisältyy myös itsenäistä työskentelyä.

Piirustuksen ja maalauksen opinnot kehittävät havaintokykyä ja mielikuvitusta, sommittelutaitoa sekä väri- ja muototajua tekniikoina lyijykynä, hiili, liitu, akvarelli, guassi, akryyli ja öljyväri. Perusopinnojen opintojaksot perehdyttävät kuvarakenteeseen, sommitteluun ja kuvalliseen ajatteluun. Piirtämällä elävää mallia hankitaan tiedot ja valmiudet ihmisen hahmottamiseen ja kehitetään havainto- ja ilmaisukykyä, suhde- ja muototajua sekä piirustustaitoa. Opintojaksot rohkaisevat opiskelijaa laajentamaan omaa kuvallista ilmaisuaan. Samalla perehdytään värin ja valon vuorovaikutukseen ja erilaisten kuvallisten tekijöiden käyttämiseen maalauksen rakentamisessa. Tarkoituksena on löytää maalaamiselle persoonallisia merkityksiä. Piirustuksen ja maalauksen työpajaopinnot tukevat opiskelijan omien kuvallisten mahdollisuuksien kehittämistä sekä perehdyttävät eri työskentelytapoihin.

Grafiikan opintojaksot antavat perustiedot grafiikan tekniikoista. Opinnoissa paneudutaan demonstraatioiden ja harjoitustöiden avulla esimerkiksi puupiirroksen ja metalligrafiikan eri menetelmiin. Perusopinnoissa tutustutaan seuraaviin metalligrafiikan tekniikoihin: etsaus, pehmeäpohja, pintasyövytys, monotypia, kuivaneula, carborundum ja akvatintan eri menetelmät. Tutustutaan mustavalkoilmaisuuksiin sekä moniväri työskentelyyn. Työpajaopinnoissa perehdytään syvemmin grafiikan eri menetelmiin sekä etsitään ja kehitetään omaa ilmaisua opiskelijan valitsemilla tekniikoilla.

Kuvanveiston opintojaksoilla tutustutaan kuvanveiston perusmateriaaleihin ja -tekniikoihin (savi, kipsi, rungon rakentaminen, kipsivalun alkeet). Kurssit kehittävät kolmiulotteisen muodon ja tilan havainnointia sekä antavat edellytykset yksinkertaisten perusrakenteiden tekemiseen. Mallimuovailussa opiskelija opettelee hallitsemaan ihmisen mittasuhteita ja fyysistä rakennetta. Työpajaopinnoissa syvennetään perusopinnoissa saatuja valmiuksia ja henkilökohtaisia näkemyksiä sekä kehitetään materiaalituntemusta, muodon käsittelyä ja sen rakentamista. Työpaja tukee opiskelijan henkilökohtaisia pyrkimyksiä ja antaa valmiuksia toteuttaa kokonaisia projekteja kuvanveiston alalla.

Värien peruskurssi harjaannuttaa näkemisen herkkyyttä, väri-ilmiöiden tarkkaa havaitsemista ja johdattaa havaintojen luovaan soveltamiseen. Harjoitustehtävien avulla tutkitaan mm. värien suhteellisuutta, värien sekoittumista, tilavaikutelmia ja sointuvuutta.

Taidehistorian opintojen tavoitteena on antaa yleiskuva kuvataiteen ja arkkitehtuurin historiasta sekä valaista niiden suhdetta yhteiskunnalliseen kehitykseen ja yleiseen aate- ja kulttuurihistoriaan. Taidehistorian opintojakso antaa yleiskuvan taiteen ja taidekäsityksen kehityksestä historiasta nykypäivään sekä esittelee niiden yhteyden ihmisen tuotannolliseen ja aatteelliseen toimintaan.

Estetiikan ja taiteenfilosofian perusteissa selvitetään keskeisiä estetiikan ja taiteenfilosofian käsitteitä sekä esitellään tieteenalan tärkeimpiä ongelmanasetteluja ja niihin esitettyjä vastauksia. Opinnot lisäävät taiteen ja muiden esteettisten ilmiöiden tutkimukseen ja ymmärtämiseen tarvittavia käsitteellisiä valmiuksia.

Perusopintoihin sisältyvillä **teemakursseilla** tutustutaan kuvataiteen moninaiisiin sisältöihin valitsemalla kursseja oman kiinnostuksen mukaan. Yhden teemakurssin laajuus on n. 30 tuntia. Kurseista tiedotetaan marraskuussa ja niille ilmoitaudutaan erikseen. Lukuvuoden aikana opiskelijan tulee suorittaa 1 teemakurssi. Viime vuosien aikana on järjestetty elävän mallin piirustuksen, kierrätystaiteen, valokuvauksen, tulitaiteen, sarjakuvan, serigrafian, keramiikan, videokuvauksen ja editoinnin opintojaksoja. Kurseja suunniteltaessa voidaan kysyä opiskelijoiden ehdotuksia.

Perusopintojen portfolio laaditaan perusopintojensa eli toisen vuosikurssin päätteeksi. Portfolio toimii opiskelijan edistymisen seuraamisen välineenä. Portfolion kokoamista tuetaan jokaisella opintojaksolla ja sen toteuttamiseen varataan aikaa niin opetustunneilla kuin opiskelijan itsenäisessä työskentelyssäkin. Lue lisää sivulta 7.

Näyttelypassi ja siihen sisältyvät näyttelypassitehtävät edellyttävät taidenäyttelyihin tutustumista esimerkiksi gallerioissa ja taidemuseoissa. Kunkin opiskelijan (1.-4. vsk) tulee tehdä lukuvuoden aikana kolme itsenäistä (ei taidekoulun opetuksen aikana) taidenäyttelykäyntiä. Kustakin näyttelyvierailusta kirjoitetaan omasanainen raportti (n. 1-2 sivua). Kolme näyttelyraporttia sekä näyttelypassi palautetaan taidekoulun rehtorille viimeistään pe 18.5.2018.

Päättötyöprojektin aikana toteutettava syventävien opintojen **päättötyö** koostuu taiteellisesta ja kirjallisesta osuudesta. Kirjallinen osuus sisältää prosessikuvauksen päättötyötyöskentelystä sekä siihen liittyvän itsearvioinnin. Päättötyö toteutetaan osittain osana ohjattuja opintoja, osittain itsenäisenä työskentelynä. Päättötyön suunnittelua ja toteutusta tukee päättötyön ohjaaja. **Päättötyöseminaari** valmistaa opiskelijaa päättötyön kirjallisen osuuden kirjoittamiseen. Projektin aikana opiskelijat suunnittelevat ja toteuttavat oman päättötyönäyttelynsä sekä tutustuvat yleisemmin taideinstituutioiden toimintaan näyttelyä valmistelevan kuvataiteilijan näkökulmasta.

Opintojaksojen korvaaminen ja opetuksen yksilöllistäminen

Taidekoulun opetusohjelmaan sisältyviä opintojaksoja on mahdollista korvata mm. avoimen yliopiston opinnoilla, toisessa visuaalisten taiteiden perusopetusta antavassa oppilaitoksessa suoritetuilla opinnoilla sekä kansalais- ja työväenopisto-opinnoilla, mikäli opiskelija voi osoittaa opintojaksojen riittävän vastaavuuden. Visuaalisten taiteiden eri suuntautumisvaihtoehtojen – arkkitehtuurin,

kuvataiteen ja käsityön – opinnot voidaan tietyin painotuksin lukea hyväksi keskenään. Myös muulla tavoin saavutetut valmiudet voidaan lukea hyväksi. Opintojaksojen korvaamisesta päättää taidekoulun rehtori.

Mikäli opiskelija ei sairauden tai muun tähän verrattavissa olevan syyn vuoksi kykene opiskelemaan taidekoulun opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää vastaamaan opiskelijan edellytyksiä. Opiskelijalle laadittavasta henkilökohtaisesta opintosuunnitelmasta päättää taidekoulun rehtori.

Materiaalit

Jokaisella opiskelijalla tulee olla käytössään omat perusvälineet:

- piirtimet
- siveltimet
- värit (akryylit tai / ja öljyt, akvarellit)

Opettaja voi tarvittaessa antaa värejä kuten akryylit, öljyt, pastellit, yms. **kokeiltavaksi**, mutta ei kokoaikaiseen käyttöön.

Koululta saa harjoitustöihin alla lueteltuja materiaalit:

- paperit
- kangasta
- kovalevyjä
- vaneria 9 mm puupiirroksen
- kiiloja
- väritulosteita
- gessoa
- fiksatiivia
- grafiikan painovärit ja paperit
- keramiikan savi ja lasitteet (sovittuun määrään asti)

Edellä lueteltuja materiaaleja on opiskelijoiden käytössä kohtuudella. Esimerkiksi suuret harjoitustyöt tai suuri materiaalin tarve vaatii perusteluja sekä edellyttää mahdollisesti omien lisämateriaalien hankintaa tai opettaja kerää materiaalimaksun.

Perusopintojen (1.-2. vsk) portfolio

Taiteen perusopetuksen opintoihin niin lapsilla, nuorilla kuin aikuisilla kuuluu yhtenä osana portfoliotyöskentely. Aikuisopiskelijat tekevät portfolioa pääosin omalla ajallaan.

Portfolion voi tehdä monella tavalla. Taiteen perusopetuksessa portfolion muoto tulisi olla oppimispäiväkirjan omainen työprosesseja kuvaava esitys, jossa arvioidaan omaa oppimista myös sanallisesti. Järkevintä ja mielekkäintä on suhtautua portfolion tekemiseen niin, että siitä on hyötyä itselle!

Portfoliossa esitellään perusopintojen eli kahden ensimmäisen lukuvuoden työskentelyä & teoksia kuvin ja sanoin:

- työskentelyprosessien kuvausta – mahdolliset tehtävänannot, ohjeet, jne.
- valokuvia työskentelystä ja/tai luonnoksia
- valokuvia valmiista teoksista
- itsearviointia eli kriittistä pohdintaa omasta oppimisesta, työskentelystä ja teoksista
- mahdollisesti lehtiartikkeleita, näyttelytiedotteita ja –kutsuja sekä muuta vuoden varrelta kerättyä materiaalia

Vinkkejä portfolion aloittamiseksi:

- Aloita portfoliomateriaalin kerääminen heti.
- Kokoa esim. muovikansioon kaikki tunneilla saamasi materiaali, monisteet yms.
- Pidä päiväkirjaa: tee muistiinpanoja, kirjoita huomioitasi ylös. Henkilökohtaisia päiväkirjamerkintöjä ei tarvitse valmiissa portfoliossa käyttää sellaisenaan, mutta ne auttavat muistamaan työprosesseja ja ajatuksiasi.
- Valokuvaa työvaiheita sekä valmiita töitäsi ja talleta kuvat varmaan paikkaan myöhempää käyttöä varten ellet ala heti kokoamaan lopullista portfoliotasi.
- Päätyluokan tietokoneet kuvankäsittelyohjelmineen ovat käytössä opetustuntien ulkopuolella (myös päivisin). Voit tallettaa koneille omia tiedostojasi; kysy tähän neuvoja henkilökunnalta. Tarvittaessa voit lainata kameran Videotuen Jarkko Montoselta (p. 044 701 1201, jarkko.montonen@pori.fi).
- Portfoliossa olisi hyvä käsitellä kaikkia taideaineita. Myös teemakurssilla opittua voi tuoda esille.
- Portfolion lopullinen ulkoasu on itse valittavissa. Portfolio voi olla muovitaskukansio, sidottu kirja, leikekansio, powerpoint-esitys, web-sivusto, tms. Portfolio saa olla yksilöllinen – luovuuttaan saa käyttää!
- Portfolio tulee valmis perusopintojen eli toisen lukuvuoden päättyessä. Portfoliosta annetaan lyhyt kirjallinen arviointi. Arviointi kohdistuu perusopintojen (1. ja 2. lukuvuosi) oppimisprosessien dokumentointiin, kuvaukseen ja itsearviointiin. Arvioinnin tavoitteena on kannustaa ja auttaa sinua jatkamaan kuvataideharrastustasi ja kehittymään siinä.
- Perusopintojen jälkeen siirrytään syventäviin opintoihin. Näiden opintojen päätteeksi tehdään myös portfolio, joka liittyy silloin pelkästään päättötyöhön.

Arviointi ja todistukset

Perusopetuksen ja syventävien opintojen oppilaat saavat lukuvuosittain kirjallisen **lukuvuosiarvioinnin** työskentelystään.

Kun perusopinnot eli kaksi ensimmäistä vuotta on suoritettu ja opintoihin liittyvä portfolio palautettu, saa opiskelija **perusopintojen päättötodistuksen**, joka oikeuttaa siirtymään syventäviin opintoihin. Perusopintojen päättötodistuksen liitteenä on vähintään kolmen opettajan laatima sanallinen arviointi kahden ensimmäisen lukuvuoden opinnoista ja portfoliosta. Todistuksesta myös ilmenee opintojen sisältö ja suorittamisajankohta.

Syventävien opintojen ja päättötyön suorittamisen jälkeen opiskelija saa syventävien opintojen päättötodistuksen, joka on samalla **päättötodistus koko visuaalisten taiteiden taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän suorittamisesta**. Päättötyötodistuksesta ilmenee koko oppimäärän opintojen sisältö ja suorittamisajankohta sekä neljäntenä vuotena suoritettun päättötyön

numeroarvosana ja kirjallinen arviointi. Päätötyön arvioi kaksi henkilöä, joista toinen on työn ohjaaja. Syventävien opintojen päättötodistuksen arvosana-asteikko on 1-5 (1=hyväksytty, 2=tydyttävä, 3=hyvä, 4=kiitettävä, 5=erinomainen).